

EESTI ÕPETAJATE LIIT

KARSKUSKASVATUSTOIMKOND.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
ARHIIVKOGU

Ringkiri.

Tallinna, 1930.

Võistluskirjutis kasvatustöö võttena.

Senise töö tulemusi.

Neli aastat on korraldatud meie koolides võistluskirjutisi karskuskasvatustöö võttena. See lühike aeg on aga näidanud küllalt kiiret edu, mis õigustab senisest veelgi rohkem üldistama tähelepanu sellele tööle kõigi veel eemale jäänud koolide poolt. Olgu selleks lühike tagasivaade ja selgitus senisele tööle.

Võistluskirjutise mõte ja iseloom.

Laste karskusvõistluskirjutise ülesanne on õpilastele süvendatult, õpetaja selgitaval kaasabil ja õpilaste eneste huvitatud juurdlusel, pakkuda teadmisi keha ja vaimu tervise ning kõlblusküsimustes, ühes tegeliku iseloomu ja elukommete mõjutamisega, käsitledes seejuures ühena pahena ka joovastusaineid (alkohol, nikotiin) neis küsimusis. Kahtlemata võistluse meetod võimaldab tekitada suuremat huvi teatud küsimusega tutvumisel, kui seda suudab teha tavaline õping.

Võistluskirjutis ei piirdu ainult teadmiste andmisega, vaid tahab just kasvatavat mõju avaldada, teadmisi eluuskuseks muuta, seepärast tehakse juba sügisel õpingu alguses osavõtjaile teatavaks, et hindamisel peale töö väärtuse arvesse võetakse tähtsalt just üldine tublidus elukombeis, iseloomus ja suhtumises õpitavaile küsimusile tegelikult.

Korraldus.

Igal sügisel koostatakse selleks vastav õpiraamat (brošüür), mis on enam-vähem jõukohane juba alates III algkooli klassist (rohkem arenenud õpilastele ka II klassist), lõpetades VI kl. ja täiendusklassidega. Koolidele saadetakse üleskutse, õpilased tellivad õpiraamatu kooli kaudu ning algab õppimine. Võistluskirjutis toimub määratud päeval, harilikult märtsikuu keskel. Selleks saadetakse küsimuslehed õpiraamatu kohaselt, nooremale (III—IV kl.) ja vanemale (V—VI ja täiend. kl.) eriti. Neile küsimustele vastavad õpilased kirjalikult. Tööd hinnatakse hoolikalt kohal, kuna korraldaja E. Õp. Liidu karskuskasvatustoimkond selle alusel ja võimalustega arvestades osavõtjaile auhindu jagab kirjanuduse näol.

Võistlus on ainult ühe kooli piires kuigi osavõtt ülemaaline. Põhimõttelikult saavad igas koolis ja mõlemas rühmas mõned osavõtjad auhindu. Kõigile osavõtjaile antakse aga värvilises trükis kunstilise väärtusega nimelised mälestuslehed.

Ajalugu.

Eeskuju karskusvõistluskirjutiste korraldamiseks on laenatud Soomest. Seal on see töövõtte tarvitusel juba 1904. a. alates. Kui esimesel aastal osavõtjaid oli ainult 339, siis on see arv järjekindlalt kasvanud ja ulatas läinud aastal juba 100.000 osavõtjani.

Meil korraldati esimene karskusvõistluskirjutis 1927. a. kevadel Õpetajate Karskuskasvatustöö Liidu poolt, õpiraamatuks oli J. Elango „Meie õnne vaenlane“ (alkoholi mõju tervisele, majandusele ja kõlblusele). 1928. a. kevadel oli sama liidu korraldusel II võistluskirjutis E. Möllitsa õpiraamatu järele „Mis õpime lootusringis“ (rida kasvatusküsimusi). Alates 1928. a. sügisest on see töö üle läinud E. Õpetajate Liidule, kes juhib tööd oma Karskuskasvatustoimkonna kaudu.

Õpiraamatuks olid P. Kochtitsky „Joovastusained ja majanduselu“ (1929. a. III võistluskirjutis) ning „Kuidas olla terve ja tubli“ (1930. a., IV võistluskirjutis).

Ülevaade arvudes.

Osavõtt tööst on järjekindlalt ja kiirelt kasvanud, mida näitavad arvud.

1927. 1928. 1929. 1930.

<i>Koole:</i> registreeriti				
osavõtuks . . .	119	145	183	233
võttis osa tööst	106	130	166	223
äräjäänute % .	10,9	13,4	9,3	4,3
<i>Õpilasi:</i> registreeriti				
osavõtuks .	3582	4133	5937	8381
võttis osa tööst	2421	3253	4344	6319
äräjäänute % .	32,4	21,3	26,8	24,6
<i>Õpiraamat. müüdi</i>	2945	2679	4676	5913

Osavõtjaid võistluskirjutisest oli rühmade ja soo järele:

6 60300863

Rühm.	1927.			1928.			1929.			1930.		
	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku
Noorem	721	818	1539	878	969	1847	993	1036	2029	1424	1535	2959
Vanem	463	419	882	704	702	1406	1092	1223	2315	1620	1740	3360
Kokku	1184	1237	2421	1582	1671	3253	2085	2259	4344	3044	3275	6319

Koolide arvuline ja protsentuaalne osavõtt võistlusest arenes järgmiselt:

Maakond, linn.	1927.		1928.		1929.		1930.	
	Arv.	%	Arv.	%	Arv.	%	Arv.	%
1. Harjumaa	5	(4,7)	8	(7,3)	20	(16,0)	25	(20,5)
2. Järvamaa	12	(15,8)	14	(17,5)	18	(18,8)	19	(20,5)
3. Läänemaa	11	(9,6)	11	(9,0)	23	(20,3)	24	(20,2)
4. Põhjarannamaa	2	(5,5)	3	(9,0)	2	(5,5)	2	(5,5)
5. Pärnumaa	10	(8,6)	10	(9,0)	13	(11,2)	27	(20,4)
6. Saaremaa	3	(3,1)	9	(9,0)	15	(15,6)	10	(10,2)
7. Tartumaa	22	(12,2)	32	(17,7)	22	(12,2)	36	(19,9)
8. Valgamaa	2	(5,4)	3	(6,5)	4	(9,5)	5	(10,2)
9. Viljandimaa	11	(11,3)	10	(10,2)	14	(14,9)	28	(30,9)
10. Virumaa	15	(8,4)	16	(8,6)	14	(6,6)	24	(11,4)
11. Võrumaa	12	(11,0)	14	(12,3)	15	(14,0)	18	(17,2)
12. Tallinna linn	1	(3,0)	0	(0,0)	4	(9,1)	4	(9,1)
13. Tartu linn	0	(0,0)	0	(0,0)	2	(9,5)	1	(4,3)
Kokku	106	(7,6)	130	(9,7)	166	(12,8)	223	(17,3)

Kõigile osavõtjatele anti mälestuseks värvilises trükis tunnistused, kahel viimasel aastal kunstnik M. Laarmani kavandi järele valmistatud. Peale selle said paremad vastajad koolide otsekohe hindamise alusel ja järjekorras, arvestades Liidul kasutada olevate summadega, auhindu kirjanduse näol:

	1927.	1928.	1929.	1930.
Noorem rühm:	412	329	687	574
Vanem rühm:	242	230	799	630

Kokku: 654 559 1486 1204
Hind kroonides: 600.— 550.— 636.70 474.70

Auhindade arvu suurendamiseks on lahesti kaasa aidanud tasuta kirjanduse annetamisega 1929. a. kirjastused: E. Karskusliit, „Loodus“, „Päevaleht“ ja „Rahvaülikool“ ning 1930. a. kirjastused „Päevaleht“ ja „Rahvaülikool“. Peale selle üksikud koolid.

Sisuline tulemus.

Teadmiste omandamises ja andumises tööle on mulje võistluskirjutistest alati hea jäänud; tahaks loota, et ka kasvatusline külg, millele eriti tähelepanu juhitud viimaseil aastail, mõjutamata ei ole jäänud. Töö hoogsas kasvamise tõttu muutub ikka rohkem võimatuks keskkohas põhjalikum süvenemine töösse, üldise pildi saamise võimaldavad enam-vähem õnnelikult kohtadel tehtud märkused teis.

Kui eriti peatuda viimase võistluskirjutise tööde juures, siis on ülesandega toime saanud küllalt hästi ka noorem rühm, kellele iseenesest raamatu aine päris jõu kohane ei saanud olla otsekohe, vaid vajas õpetajate toetavat abi. Mõned eksimused tervishoiu küsimustes on noorte seisukohalt täiesti arusaadavad, on aga isegi väga häid vastuseid neilt. Ühe omapärase eksimise põhjuseks näib olevat kodune vanemate veene: 11. a. Arnold arvab, et „meie keha ei kasva, kui meie alkoholi ei tarvita...“

Kompamiseel näib kohati vanemais klassi veel vähe selgitatud mõiste olevat. Kõlblus — seda rohkem. Viimane küsimus mõlemas rühmas oli sihilikult jäetud kohaks, kus õpilased omi arusaamisi tubliduse mõistest oma kohaselt väljendada võiksid. On loomulik, et nooremad siin tihti „reaalselt“ mõtlevad: heaks ja tubliks inimeseks saab, kui korralikult magada, süüa, sügavasti hingata, tööd hästi teha, mängida, juturaamatuid lugeda, teatris (linnas) käia, raadiot kuulata. Mõnele tundub raskeks vajalikuks ülesandeks: mitte vihastada, teiste asju mitte puutada, raha hoida jne. Vanemad peale kehalise tervise nõude vajavad veel selleks vaimlisi ja kõlblaid väärtusi: ausust, viisakust, sõnakuulmist, kooli, head seltskonda, looduse ilu, hoidumist alkoholist ja tubakast, ühistegevust jne. Valter 13. a. arvab koguni: „Käi Jaan Tõnissoni jälgedes!“

Laste väljendusi.

Huvi tööde vastu on üldine ja seda võetakse tõsiselt. Kus koolis on kord õieti tööst osa võetud, seal ei jäeta enam osavõttu. Üks õpetaja kirjutab, õpilased pärast väljendunud, et „mõni küsimus võtnud pea päris palavaks“. Vaimustusega kogutakse võistluskirjutise päeval, üks õpilane kirjutab sellest väga „sõjaka“ salmiku, ühes teises koolis tehti kooli ajakirjas („Kiir“) hoolsat propagandat osavõtuks õpilaste eneste poolt. Tänu ja heameele väljendus on mõnikord töö lõpul eelmise aasta kirjutajailt, mõnikord — erilehel ühine tänu. Võtab „eksternidena“ osa tööst endisi õpilasigi mõni. Peale üldiselt hoolika sisulise vastamise ja eluliste (kurbade tihti!) näidete toomise on armastusega andunud ilustamisele ja elustamisele. Milliste illustratsioonidega on küll mõned tööd kaunistatud! Ja kui palju luuletuse katseid isiklikke, arvem — järeleaimamisi! Olgu mõnigi näide alamal, kuna rohkemat takistab ruumi puudus.

Veendumus hoiduda alkoholist kui suurimast pahest (samuti tubakast) tundub tihti nii lapselikult-usutavalt ja jõuliselt väljendatuna, et seda iga kahtleja vanemgi jõuna tunneb. Nii kirjutavad mitmed: „Ei iialgi tarvitada mürki!“ — „Tahan olla karske!“ — „Alkohol teeb rumalaks, jooanud inimesed lasevad end petta“. — „...alkohol riisub su mõistuse, elu ja tarkuse“. — „Elu oleks ilus, kui poleks alkoholi...“ — Jne.

„Saagem karskeks, Eesti pojad, puhtaks tehkem endi kojad viinast, õlest, tubakast...“

(Karl 15. a.)

„Kokku kõik jõud, Eesti noored! Ja alkohol kaob nagu kadus hiljuti võõra rahva võim“. (Hilda 15 a.)

„Me ühiselt kokku kõik kogunud, me südames ühine püüd...“

(Erene 15 a.)

„Siis ma näen siin kodumaad“ —

(Järgneb pikem õnnestunud luuletus viinast vabanenud kodumaast.)

„Ja nagu lallutaval hääl
on kuulda restoranides:

„Jääd viina poolest vaeseks, Eesti!“

(Elisabeth 16 a.)

„Veel ilusam on elu,
kui kevad lehekuul,
kui oleme me karsked
ja aus me elu viis“.

(Paul 13 a.)

Nii mõnigi on sügavasti õnnetu vanemate viina joomise pärast. „Südame põhjast karske“ olla tahab (õpetaja märkus) 11. a. Aino, kelle ema (!!) ja ka isa (!) suured alkoholikud. „Olen õnnelik, et mu isa ei tarvita alkoholilisi jooke“, lausub vastavas vastuses 14. a. Benjam.

„Ise enda vangid“ kummuli viinaklaasi all, veini-kannu sees, õlle-klaasi sees — nii joonistab üks õpilane joodikuid oma töö kaanikul.

Ilus oma sümboolilt on joonis, kus lapsed võitlemas sinise lipu all oma jõukohaste abinõudega maoga.

Kui palju on aga teisi ilusaid ja sümboolseid joonistusi, isegi kunstiliselt väga õnnestunud...

Väline ilme.

Nagu varem tähendatud, on väga ilusaid puhtaid, selgesti kirjutatud ja illustreeritud töid. Hoopis väike on nende tööde arv, mis rüpsed ja lohakad. Küll aga tundub, et mõni üksik kool ei ole suutnud veel oma mõju avaldada töö välisele puhtusele: on lubatud tarvitada mitme-mõõdulisi paberitükke jne. Nii kusagil paberi kaust nooremail 11 × 18 sm (ja sellel ainult ½ teksti!), vanemail — seesama kahel lehel (¼ sellest tühja!) — ja tööd kõik enamalt jaolt headeks hinnatud...

Koolide vastastikune lähenemine.

Rohkemal määral endistest aastatest kasutati viimasel võistluskirjutisel koolide osavõttu auhindade arvu suurendamiseks. Sellane ettepanek avaldati „Lootusringi Juhis“. Ja algatus õnnestus.

Oma koolidele auhindade arvu suurendamiseks määrasid summasid toimkonna kaudu järgmised koolid: Hirvli, Jaanimäe, Koosa, Kärgula, Martna, Mustvee, Nõmba, Parasmaa, Seidla, Soomevere, Surju ja Tamsalu.

Samuti ka mõni õpetaja, kes aga oma nime avaldada ei soovi.

Koduselt andsid lisa-auhindu oma kooli õpilastele Harku kolonia, Kuresaare linna algkool ja Puhja algkool.

Eriti kasvatava mõjuga on koolide poolt määratud toetused teistele koolidele auhindade muretsemiseks, mis suurendab vastastikust lähenemist koolide vahel ja ühiskondlist tunnet.

Nii määrasid Mõniste kooli lootusring „Elujuht“ ja sama kooli kooperatiiv kokku Kr. 10.— selleks otstarbeks. Kõik selle summa eest soetatud kirjandus on varustatud lisa pealkirjaga ja saadetud mitmele koolile.

	1927.			1928.			1929.			1930.		
Rühm.	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku	Poisse	Tüdr.	Kokku
Noorem	721	818	1539	878	969	1847	993	1036	2029	1424	1535	2959
Vanem	463	419	882	704	702	1406	1092	1223	2315	1620	1740	3360
Kokku	1184	1237	2421	1582	1671	3253	2085	2259	4344	3044	3275	6319

Koolide arvuline ja protsentuaalne osavõtt võistlusest arenes järgmiselt:

Maakond, linn.	1927.		1928.		1929.		1930.	
	Arv.	%	Arv.	%	Arv.	%	Arv.	%
1. Harjumaa	5	(4,7)	8	(7,3)	20	(16,0)	25	(20,5)
2. Järvamaa	12	(15,8)	14	(17,5)	18	(18,8)	19	(20,5)
3. Läänemaa	11	(9,6)	11	(9,0)	23	(20,3)	24	(20,2)
4. Petserimaa	2	(5,5)	3	(9,0)	2	(5,5)	2	(5,5)
5. Pärnumaa	10	(8,6)	10	(9,0)	13	(11,2)	27	(20,4)
6. Saaremaa	3	(3,1)	9	(9,0)	15	(15,6)	10	(10,2)
7. Tartumaa	22	(12,2)	32	(17,7)	22	(12,2)	36	(19,9)
8. Valgamaa	2	(5,4)	3	(6,5)	4	(9,5)	5	(10,2)
9. Viljandimaa	11	(11,3)	10	(10,2)	14	(14,9)	28	(30,9)
10. Virumaa	15	(8,4)	16	(8,6)	14	(6,6)	24	(11,4)
11. Võrumaa	12	(11,0)	14	(12,3)	15	(14,0)	18	(17,2)
12. Tallinna linn	1	(3,0)	0	(0,0)	4	(9,1)	4	(9,1)
13. Tartu linn	0	(0,0)	0	(0,0)	2	(9,5)	1	(4,3)
Kokku	106	(7,6)	130	(9,7)	166	(12,8)	223	(17,3)

Kõigile osavõtjatele anti mälestuseks värvilises trükis tunnistused, kahel viimasel aastal kunstnik M. Laarmani kavandi järele valmistatud. Peale selle said paremad vastajad koolide otsekohese hindamise alusel ja järjekorras, arvestades Liidul kasutada olevate summadega, auhindu kirjanduse näol:

	1927.	1928.	1929.	1930.
Noorem rühm:	412	329	687	574
Vanem rühm:	242	230	799	630

Kokku: 654 559 1486 1204
Hind kroonides: 600.— 550.— 636.70 474.70

Auhindade arvu suurendamiseks on lahkesti kaasa aidanud tasuta kirjanduse annetamisega 1929. a. kirjastused: E. Karskusliit, „Loodus“, „Päevaleht“ ja „Rahvaülikool“ ning 1930. a. kirjastused „Päevaleht“ ja „Rahvaülikool“. Peale selle üksikud koolid.

Sisuline tulemus.

Teadmiste omandamises ja andumises tööle on mulje võistluskirjutistest alati hea jäänud; tahaks loota, et ka kasvatusline külg, millele eriti tähelepanu juhitud viimaseil aastail, mõjutamata ei ole jäänud. Töö hoogsa kasvamise tõttu muutub ikka rohkem võimatuks keskkohas põhjalikum süvenemine töösse, üldise pildi saamise võimaldavad enam-vähem õnnelikult kohtadel tehtud märkused teis.

Kui eriti peatuda viimase võistluskirjutise tööde juures, siis on ülesandega toime saanud küllalt hästi ka noorem rühm, kellele iseenesest raamatu aine päris jõu kohane ei saanud olla otsekoheselt, vaid vajab õpetajate toetavat abi. Mõned eksimused tervishoiu küsimustes on noorte seisukohalt täiesti arusaadavad, on aga isegi väga häid vastuseid neilt. Ühe omapärase eksimise põhjuseks näib olevat kodune vanemate veene: 11. a. Arnold arvab, et „meie keha ei kasva, kui meie alkoholi ei tarvita...“

Kompamismeel näib kohati vanemais klassiski veel vähe selgitatud mõiste olevat. Kõlblus — seda rohkem. Viimane küsimus mõlemas rühmas oli sihilikult jäetud kohaks, kus õpilased omi arusaamisi tubliduse mõistest oma kohaselt väljendada võiksid. On loomulik, et nooremad siin tihti „reaalselt“ mõtlevad: heaks ja tubliks inimeseks saab, kui korralikult magada, süüa, sügavasti hingata, tööd hästi teha, mängida, juturaamatuid lugeda, teatris (linnas) käia, raadiot kuulata. Mõnele tundub raskeks vajalikuks ülesandeks: mitte vihastada, teiste asju mitte puutada, raha hoida jne. Vanemad peale kehalise tervise nõude vajavad veel selleks vaimlisi ja kõlblaid väärtusi: ausust, viisakust, sõnakulmist, kooli, head seltskonda, looduse ilu, hoidumist alkoholist ja tubakast, ühistegevust jne. Valter 13. a. arvab koguni: „Käi Jaan Tõnissoni jälgedes!“

Laste väljendusi.

Huvi tööde vastu on üldine ja seda võetakse tõsiselt. Kus koolis on kord õieti tööst osa võetud, seal ei jäeta enam osavõttu. Üks õpetaja kirjutab, õpilased pärast väljendunud, et „mõni küsimus võtnud pea päris palavaks“. Vaimustusega kogutakse võistluskirjutise päeval, üks õpilane kirjutab sellest väga „sõjaka“ salmiku, ühes teises koolis tehti kooli ajakirjas („Kiir“) hoolsat propagandat osavõtuks õpilaste eneste poolt. Tänu ja heameele väljendus on mõnikord töö lõpul eelmise aasta kirjutajailt, mõnikord — erilehel ühine tänu. Võtab „eksternidena“ osa tööst endisi õpilasi mõni. Peale üldiselt hoolika sisulise vastamise ja eluliste (kurbade tihti!) näidete toomise on armastusega andunud ilustamisele ja elustamisele. Milliste illustatsioonidega on küll mõned tööd kaunistatud! Ja kui palju luuletuse katseid isiklikke, arvem — järeleaimamisi! Olgu mõnigi näide alamal, kuna rohkemat takistab ruumi puudus.

Veendumus hoiduda alkoholist kui suurimast pahest (samuti tubakast) tundub tihti nii lapselikult-usutavalt ja jõuliselt väljendatuna, et seda iga kahtleja vanemgi jõuna tunneb. Nii kirjutavad mitmed: „Ei ialgi tarvitada müрки!“ — „Tahan olla karske!“ — „Alkohol teeb rumalaks, joojnu inimesed lasevad end petta“. — „...alkohol riisub su mõistuse, elu ja tarkuse“. — „Elu oleks ilus, kui poleks alkoholi...“ — Jne.

„Saagem karskeks, Eesti pojad, puhtaks tehkem endi kodad viinast, õllest, tubakast...“

(Karl 15. a.)

„Kokku kõik jõud, Eesti noored! Ja alkohol kaob nagu kadus hiljuti võõra rahva võim.“ (Hilda 15 a.)

„Me ühiselt kokku kõik kogunud, me südames ühine püüd...“

(Erene 15 a.)

„Siis ma näen siin kodumaad“ —

(Järgneb pikem õnnestunud luuletus viinast vabanenud kodumaast.)

„Ja nagu lallutaval häälel on kuulda restoranides:

„Jääd viina poolest vaeseks, Eesti!“

(Elisabeth 16 a.)

„Veel ilusam on elu, kui kevad lehekuul, kui oleme me karsked ja aus me elu viis.“

(Paul 13 a.)

Nii mõnigi on sügavasti õnnetu vanemate viina joomise pärast. „Südame põhjast karske“ olla tahab (õpetaja märkus) 11. a. Aino, kelle ema (!!) ja ka isa (!) suured alkoholikud. „Olen õnnelik, et mu isa ei tarvita alkohoolilisi jookke“, lausub vastavas vastuses 14. a. Benjam.

„Ise enda vangid“ kummuli viinaklaasi all, veini-kannu sees, õlle-klaasi sees — nii joonistab üks õpilane joodikuid oma töö kaanikul.

Ilus oma sümboolilt on joonis, kus lapsed võitlemas sinise lipu all oma jõukohaste abinõudega maoga.

Kui palju on aga teisi ilusaid ja sümboolseid joonistusi, isegi kunstiliselt väga õnnestunud...

Väline ilme.

Nagu varem tähendatud, on väga ilusaid puhtaid, selgesti kirjutatud ja illustreeritud töid. Hoopis väike on nende tööde arv, mis räpased ja lohakad. Küll aga tundub, et mõni üksik kool ei ole suutnud veel oma mõju avaldada töö välisele puhtusele: on lubatud tarvitada mitme-mõõdulisi paberitükke jne. Nii kusagil paberi kaust nooremail 11 × 18 sm (ja sellel ainult ½ teksti!), vanemail — seesama kahel lehel (¼ sellest tühja!) — ja tööd kõik enamalt jaolt headeks hinnatud...

Koolide vastastikune lähenemine.

Rohkemal määral endistest aastatest kasutati viimasel võistluskirjutisel koolide osavõttu auhindade arvu suurendamiseks. Sellane ettepanek avaldati „Lootusringi Juhis“. Ja algatus õnnestus.

Oma koolidele auhindade arvu suurendamiseks määrasid summasid toimkonna kaudu järgmised koolid: Hirvli, Jaanimäe, Koosa, Kärjala, Martna, Mustvee, Nõmba, Parasmaa, Seidla, Soomevere, Surju ja Tamsalu.

Samuti ka mõni õpetaja, kes aga oma nime avaldada ei soovi.

Koduselt andsid lisa-auhindu oma kooli õpilastele Harku kolonia, Kuresaare linna algkool ja Puhja algkool.

Eriti kasvatava mõjuga on koolide poolt määratud toetused teistele koolidele auhindade muretsemiseks, mis suurendab vastastikust lähenemist koolide vahel ja ühiskondlist tunnet.

Nii määrasid Mõniste kooli lootusring „Elujuht“ ja sama kooli kooperatiiv kokku Kr. 10.— selleks otstarbeks. Kõik selle summa eest soetatud kirjandus on varustatud lisa pealkirjaga ja saadetud mitmele koolile.

Loodame, et algatus ühes ja teises suunas tuleval aastal senisest veelgi suuremat teostamist leiab.

Õpetaja osa töös.

Võib rõõmuga märkida seda suurt andumist õpilaste aitamisele võistluskirjutiste tulemuse süvendamiseks, mis rõhuvas enamuses koolides õpetajad teinud. Otse kõikjal tõis tundub see kasvatusline mõjutis paljudes koolides! Meeleldi tahaks mõnda eriti silmapaistvat kooli siin nimetada, et aga tööde rohkus ei võimalda enam põhjalikumat süvenemist, siis tuleb sellest loobuda, et teiste võimalik varju jäämine ülekohtune ei tunduks. Seda enam, et häid koole valdav enamus tundub. Üldised voorused: hea kasvatus, puhutus, käekirja ilu ja hoolikus, arvestamine üleskutses avaldatud nõuetega (paberi kaust, hindamise meetod, tööde paigutis järjekorras, aruande lehed märkustega); lisaks — õnnestunud illustatsioonid tööil ja sisukaid salmitusi. *Suuremad eksimised*, mis mõne kooli töödega tehtud, ja mis kindlasti kõrvaldatavad, kui edaspidi meeles peetakse, et

1. Hindamine olgu hoolikas, igal tööil märkus instruksiooni kohaselt, mis hoolega enne lugeda tuleb!

2. Märkused tehtagu välja paistva (punase!) tindiga!

3. Aruande lehed täidetagu täpselt — ei vähem ega ka rohkem — vastavalt instruksioonile!

Viiendama võistluskirjutise üleskutse toob selleks täpsema senisest instruksiooni (1930. aasta oktoobris).

Takistusi.

Suurimaid takistusi võistluskirjutiste korraldamisel on haiguste hooajad, mis just nagu koondunud „parajamaks“ ajaks. Eelmisel aastal oli gripp, viimasel — leetrid.

Ja tihti kannatab töö tulemuski selle all, rääkimata, et paljudest koolidest hulk õpilasi, isegi terve kool ära jääb. Selle vastu aitaks, kui sügisel kohe, üleskutse saamisel, õpiramatud ära tellitakse, siis võiks hädakorral väikese hilinemisega ka veel töö ära teha. Teiseks — paljud koolid kujutavad tööd liig raskeks, oletades tööde üleriiklist võistlust, nagu varem öeldud. Ka ei ole nad kirjatööd (nagu üks kool aru saanud on), vaid vastused küsimustele, testi põhimõttel. Samuti ei tule hindamisele keele vead. Kes tööd korraldama peaks — see küsimus teeb mõnel pool raskusi. Üleskutse saabumisel (sügis, oktoober) otsustatagu kohe pedagoogika-nõukogus küsimus, kas seda kõlblusõpetaja või mõni teine teeb, kuidas koha peal soodsam. Tööst saab ju suurema osa tunnis sündsal kohal ära teha, sest aine on harilikult ikka ka koolis õpitavaist aineist.

Kokkuvõte.

Osavõtt võistluskirjutisist on näidanud, et see töö kasvatusvahendina ja teadmiste mõjuvamaks edasiandmiseks laialdast poolehoidu leidnud. Seda rohkem jääb soovida asjaga algust teha neile koolidele, kus see senini tegemata veel on. Ka kooli väiksus ei takista seda. Igal pool saab võistluskirjutise korraldada, ka raamatu väike hind ei tee tõsiseid raskusi. Ärgu unustagu koolid õpitöö alul jälgimast, kas üleskutse on saadud, sest postil läheb mõnigi saadetis kaotsi. Kui oktoobris ei ole saadud üleskutset, küsitagu kohe E. Õp. Liidust uus, sest töö korraldatakse igal aastal ja üleskutse avaldatakse sügisel kõigile alg- ja täienduskoolele.

Senistele osavõtjatele õpetajatele rohke nähtud vaeva eest olgu parimaks tasuks teadmine, et töö vili ei jää kunagi tulemata, kui töö tehtud hoole ja armastusega!

Eesti Õpetaja Liidu Karskuskasvatustoimkond.